

Perheet keskiössä näyttöön perustuvan imetysohjauksen kehittämisessä

Anitta Nykyri, kätilö, IBCLC
Pirkko Nikula, TtM, osastonhoitaja
Pirkko.Nikula@ppshp.fi

Sisältö

- Työryhmän jäsenet
- Hankkeen lähtökohdat
- Tausta
- Tarkoitus
- Menetelmät
- Tulokset
- Johtopäätökset

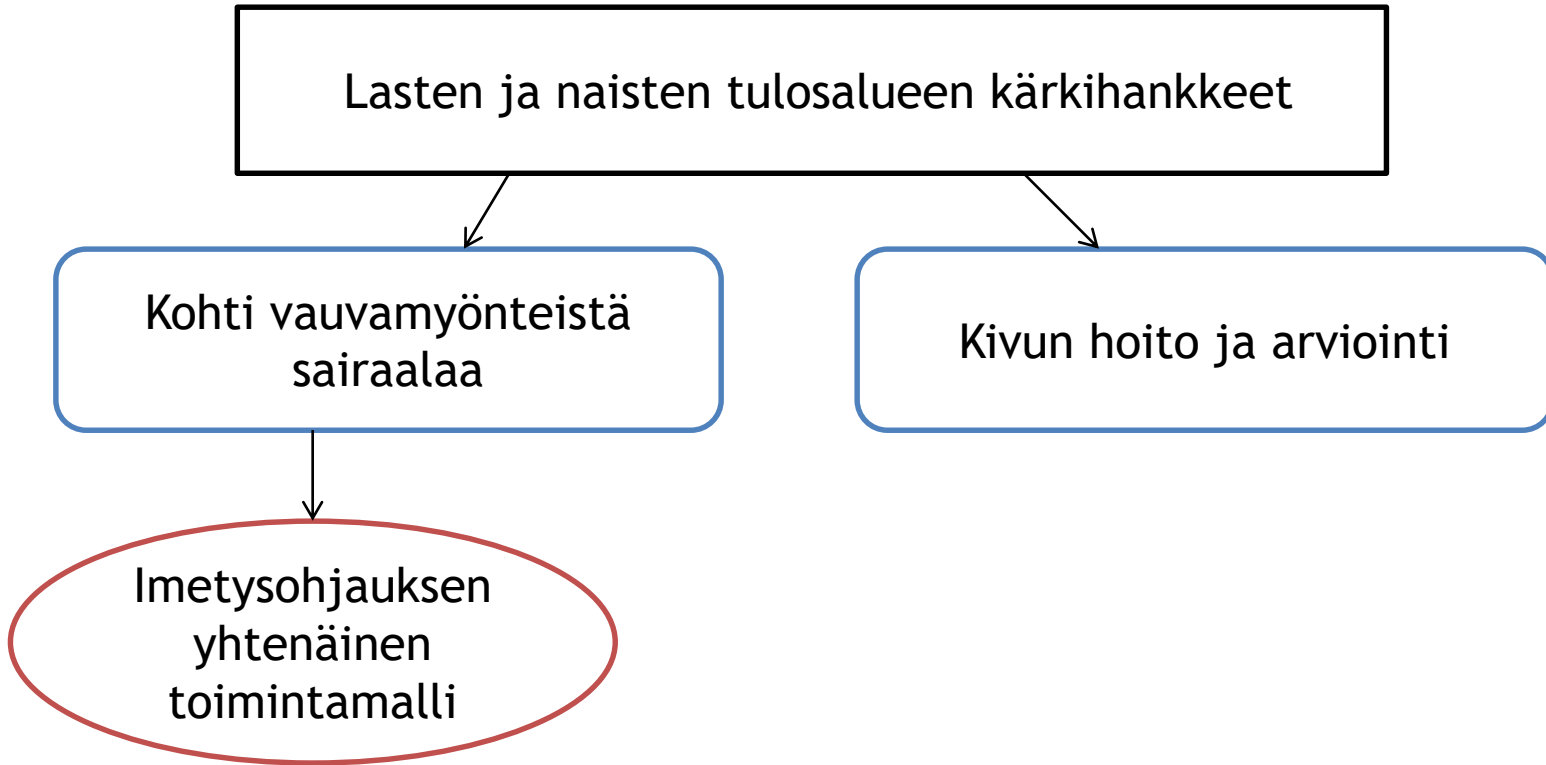
Työryhmä jäsenet

- Pirkko Nikula, TtM, osastonhoitaja, OYS
- Sirkka-Liisa Hannola, TtK, osastonhoitaja, OYS
- Tiina Kemppainen, TtM, osastonhoitaja, OYS
- Paula Viramo, terveydenhoitaja, imetysohjaajakouluttaja, Oulun kaupunki
- Anitta Nykyri, kättilö, imetysohjaajakouluttaja, IBCLC, OYS
- Jaana Stolt, KM, kouluttaja, Ammattiopisto Lappia
- Jaana Roininen, TtM, synnytysten, naistentautien ja genetiikan vastuualueen ylihoitaja, OYS
- Seija Miettinen, TtM, lasten ja naisten tulosalueen ylihoitaja, OYS
- Tarja Pölkki, TtT, dosentti, kliinisen hoitotieteen asiantuntija, lasten ja naisten tulosalue, OYS

Hankkeen lähtökohdat

- Kansainväliset ja kansalliset suositukset
- Imetyksen terveystvaikutukset vastasyntyneelle ja äidille
- Hoitotyönpainopistealue Lasten ja naisten tulosalueella

Hoitotyön painopistealue

Tausta

- Tieto imetyksen terveydellisistä, ravitsemuksellisista ja psykologisista hyödyistä lapselle ja äidille on lisääntynyt
- Neuvoloissa ja sairaaloissa kerätty seurantieto osoitti imetysohjauksen vaihtelevan
- Suosituksista huolimatta palveluketjusta puuttuu yhtenäinen imetysohjauksen toteuttamisen malli
- Sairaalassaoloajat lyhentyneet

Tarkoitus

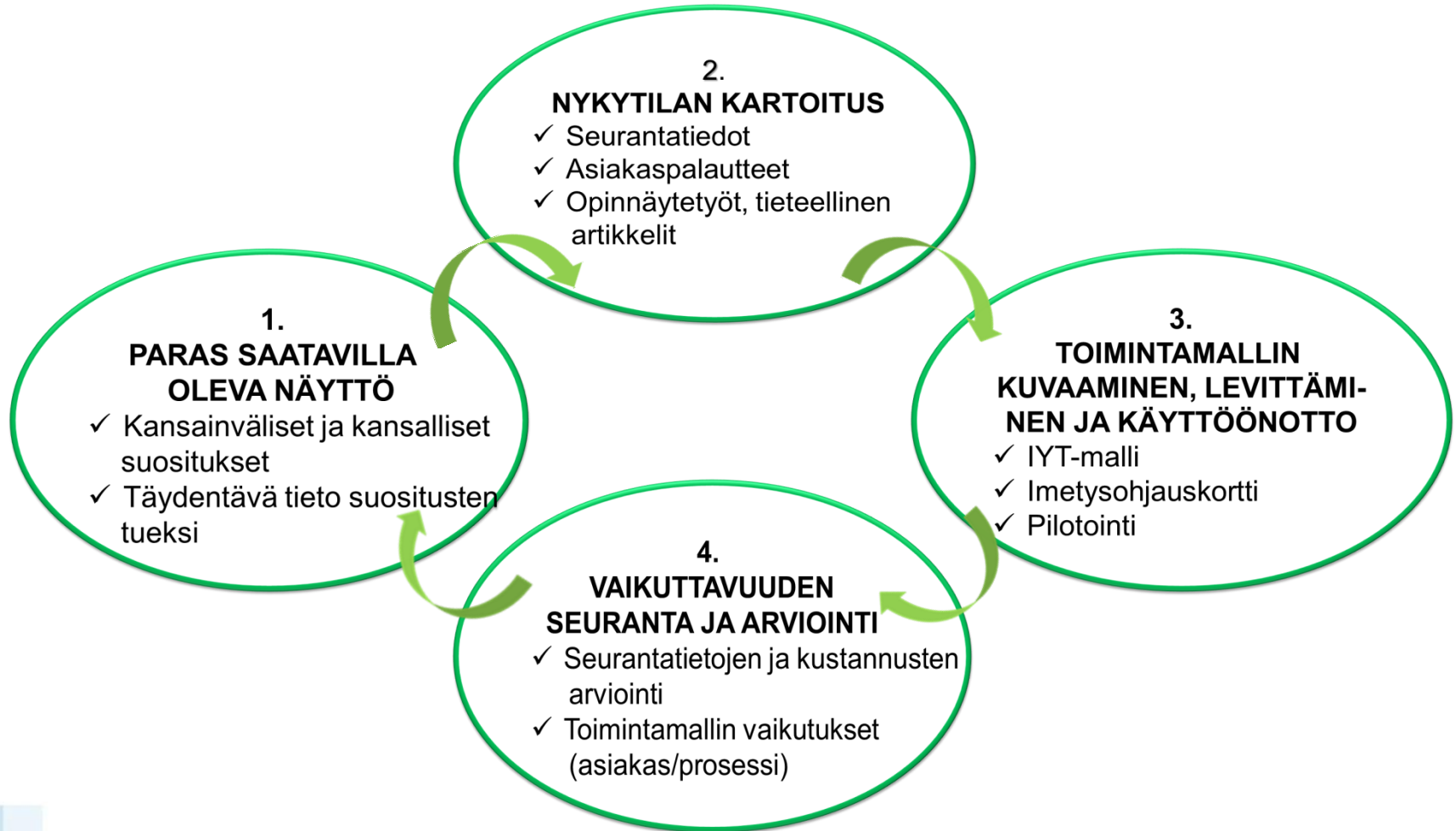
- Hankkeen tarkoituksena on luoda näyttöön perustuva imetysohjauksen yhtenäinen toimintamalli (IYT)
- Toimintamalli ohjaa raskaana olevan, synnyttäneen ja imettävän äidin/perheen imetysohjausta palveluketjussa neuvolan ja sairaalan välillä sekä yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa

Menetelmät

Kehittämishankkeessa käytetään
Hoitotyön Tutkimussäätiössä kehitettyä
Yhtenäisten käytäntöjen toimintamallia
(YHKÄ)(Holopainen ym. 2010)

Toimintamallin vaiheet

Tulokset

- Kehittämishankkeen tuloksena muodostettiin imetysohjauksen yhtenäinen alueellinen toimintamalli (IYT)
- Imetysohjauskortti (pilotointivaiheessa) laadittiin toimintamallin perusteella terveydenhoitajien ja kätilöiden työn tueksi
- Toimintamallin hyödyt:
  - yhtenäistää imetysohjauskäytäntöjä
  - poistaa päällekkäisten resurssien käyttöä
  - lisää henkilöstön osaamista koko palveluketjussa

Esimerkki toimintamallista

Täydentävää tietoa suositusten tueksi	Toimintamalli imetysohjauksen toteuttamiseksi (yksikkökohtaiset työohjeet täydentävät toimintamallia= toimintamallin sovelluttavuus lisääntyy erilaisissa ympäristöissä)	Tuki-materiaali Työohjeet = To, Potilasohjeet = Po, Lomakkeet = Lo
1. RASKAANA OLEVAN ÄIDIN JA PERHEEN IMETYSOHJAUS		
Askel-1 (neuvola ja sairaala) Imetysohjauksesta on laadittu kirjallinen toimintasuunnitelma.		
<ul style="list-style-type: none"> • Äitiysneuvolaopas- suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. THL, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2013. • Raskauden aikainen imetysohjaus vahvistaa imetystä koskevia tietoja ja positiivisia asenteita. (Raskaana olevan, synnyttävän ja synnyttäneen äidin sekä perheen imetysohjaus: hoitotyön suositus, 2010). Täydentävä tieto (artikkelit) suositusten tueksi löytyy tästä linkistä .	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökunta tuntee yhtenäisen toimintamallin imetyksen edistämiseksi, tukemiseksi ja suojelemiseksi. • Imetysohjauksen toimintamalli on helposti kaikkien saatavissa ja vapaasti hyödynnettävissä. • Toimintamalli päivitetään vuosittain ja päivityksestä vastaava on nimetty työyksikössä. • Toimintamalli sisältyy yksikön perehdytysohjelmaan. • Imetysohjauksen toimintasuunnitelma on käytössä kaikkien raskaana olevien hoidossa. 	To= VAUVAMYÖNTEISYYSS, toimintasuunnitelma synnytysten toimialue 2013-2017 To= Imetysohjauksen yhtenäinen toimintamalli (IYT) 2016-
Askel-2 (neuvola ja sairaala) Henkilökunnalle järjestetään toimintasuunnitelman edellyttämää koulutusta asiantuntemuksen ylläpitämiseksi.		
Koulutus perustuu WHO:n 10 ja 7 - askeleen vauvamyönteisyysohjelman periaatteisiin (WHO 20h) sekä näyttöön perustuvaan imetystä koskevaan tutkimustietoon. Vauvamyönteisyyden kriteerit - Seksuaali- ja lisääntymisterveys - THL	Raskaana olevan, synnyttäneen ja imettävän perheen parissa työskentelevä henkilökunta on saanut (vähintään) WHO 20 tunnin koulutuksen. Koulutus on säännöllistä ja sitä järjestävät kouluttautuneet imetysohjaajakouluttajat.	

Esimerkki imetysohjauskortista

 <small>PÖHJÖIS-PÖHJANMAAN SAIRAANHOITOPIRI</small>	IMETYSOHJAUSKORTTI	
Raskaudenaikainen imetysohjaus neuvolassa / sairaalassa		
1. Raskaana olevan äidin ja perheen imetysohjaus		
a) 8.–10. rvk		
☐ mielikuvat/ajatukset imetyksestä, aikaisemmat kokemukset		
☐ rintojen kunnon tarkistaminen		
☐ erityisryhmien huomioiminen		
☐ imetyssuunnitelman aloittaminen		
b) 16.–20. rvk		
☐ imetyksen terveyshyödyt		
☐ imetyssuosituksset		
☐ puolison/tukihenkilön rooli		
c) 22.–24. rvk		
☐ imetyssuunnitelman päivittäminen, erityisesti riskiryhmille		
☐ uudelleensynnyttäjille ohjausmateriaalit / linkit asioista, jotka ensisynnyttäjille annetaan perhevalmennuksessa		
d) 30.–32. rvk		
☐ maidoneritykseen vaikuttavat asiat, maidon riittävyyden merkit		
☐ lapsentahtinen imetus, yöimetyksen merkitys		
☐ täysimetys		
e) Perhevalmennus (ensisynnyttäjät)		
☐ ihokontakti synnytyksen jälkeen ja myöhemmin imetya aikana		
☐ ensi-imetus, imuote ja nälkäviestit		
☐ vierihoidon merkitys imetyksen aloittamisessa, varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen kehittyminen		
☐ tavallisimpien imetysohjauksen ongelmien ennaltaehkäisy ja hoito		
f) 37. rvk		
☐ äidin/perheen ajatukset ensipäivistä vastasyntyneen kanssa		
☐ rintojen hoito		
☐ imetyssuunnitelman päivittäminen, mahdolliset toiveet		
☐ <i>Lisätietoja Ipanassa (katso Ipanan taustatietolomake kohta - Lisätietoja sairaalalle)</i>		
Sairaala		
Odottavan äidin / perheen ohjaus äitiyspoliklinikalla ja antenataaliosastolla, jos äitiyspoliklinikakäynti tai sairaalahoido korvaa neuvolakäynnin, kättilö antaa toimintamallin mukaisen imetysohjauksen		
2. Synnyttäneen äidin ja perheen imetysohjaus		
a) Synnytysosasto		
☐ imetyssuunnitelman tarkistaminen		
☐ ihokontakti ja ensi-imetus mahdollisimman pian synnytyksen jälkeen		
☐ ohjataan imemisvalmiuden merkit ja imuote		
☐ ohjataan äitiä löytämään hyvä asento itselleen sekä vauvalle		

Johtopäätökset

1. Perheet saavat yhtenäistä ja näyttöön perustuvaa imetysohjausta sekä vastasyntyneen hoitoa
2. IYT-malli mahdollistaa jatkuvan arvioinnin imetysohjauksen toteutumisessa koko palveluketjussa sekä edistää näyttöön perustuvien toimintamallien käyttöönottoa
3. IYT-mallia voidaan hyödyntää uusien työntekijöiden perehdytyksessä, kaikissa suomalaisissa raskaana olevien ja synnyttäneiden palveluketjussa sekä terveydenhuollon koulutuksessa

Valkoisen kullan metsästys jatkuu

Hyvää Naistenpäivää

OYS